

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJA

IŠVADA DĖL VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO

2013-09-26

Vilnius

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. 98-4339), atsižvelgiant į Žemės ūkio sektoriaus antikorupcijos programos įgyvendinimo priemonių planą (2012–2014 m.), patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 373 (Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. gegužės 11 d. įsakymo Nr. 3D-342 redakcija) ir į Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos įgyvendinimo koordinavimo komisijos 2013 m. rugpjūčio 14 d. posėdžio protokolo Nr. 8D-399 (5.50) nutariamąją dalį, Žemės ūkio ministerijoje atliktas korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymas.

Veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos apraiškų tikimybė, nustatymą ir korupcijos pasireiškimo tikimybės įvertinimą atliko Žemės ūkio sektoriaus antikorupcinės programos įgyvendinimo koordinavimo komisija, patvirtinta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2005 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 3D-62 (žemės ūkio ministro 2013 m. liepos 31 d. įsakymo Nr. 3D-543 redakcija) (toliau – Komisija). Komisija savo darbe vadovavosi prieš tai minėtais teisės aktais, taip pat Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 (Žin., 2011, Nr. 60-2877). Analizuotas 2012–2013 m. laikotarpis. Nagrinėta ministerijos veiklos sritis, susijusi su tautinio paveldo produkto sertifikatu, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatų ir tradicinės mugės sertifikato išdavimu. Žemės ūkio ministerijos pavaldžių įstaigų veiklos sričių šį laikotarpį nuspręsta nenagrinėti, įstaigos atliks analizę, išvadas pateiks ministerijai ir paskelbs informaciją savo interneto svetainėse pagal teisės aktų reikalavimus. Pasirinktos veiklos srities analizė atlikta dokumentiniu būdu, interviu metodu, analizuojant Lietuvos Respublikos įstatymus, Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimus, žemės

ūkio ministro įsakymus ir kitus teisės aktus, susijusius su nagrinėjama veiklos sritimi, su šia sritimi dirbančių darbuotojų pareigybių aprašymus, priimtus sprendimus ir atliktus veiksmus.

Nustatant įstaigos visų veiklos sričių atitiktį Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalyje nustatytiems kriterijams, šiuo atveju įvertinant Žemės ūkio ministerijos veiklos sritis, įvertintas Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo 6 straipsnio 3 dalies 4 punkte numatytas kriterijus – „veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu“.

Tautinio paveldo produkto sertifikatų, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatų ir tradicinės mugės sertifikato išdavimas

Įvertinant Žemės ūkio ministerijos veiklos sritį – tautinio paveldo produkto sertifikatų, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatų ir tradicinės mugės sertifikato išdavimą – buvo nagrinėjami šie teisės aktai: Lietuvos Respublikos etninės kultūros valstybinės globos pagrindų įstatymas (Žin., 1999, Nr. 82-2414); Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymas (Žin., 2007, Nr. 77-3043); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimas Nr. 1120 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. 83-2327); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. spalio 2 d. nutarimas Nr. 1039 „Dėl įgaliojimo Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai atlikti tautinio paveldo produktų institucijos funkcijas“ (Žin., 2007, Nr. 105-4302); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. sausio 23 d. nutarimas Nr. 74 „Dėl Tautinio paveldo produktų tarybos sudarymo ir jos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 16-561); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimas Nr. 529 „Dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 66-2508); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. liepos 9 d. nutarimas Nr. 690 „Dėl įgaliojimo Žemės ūkio ministerijai tvirtinti Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatininkų informacinės sistemos nuostatus“ (Žin., 2008, Nr. 82-3269); Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2011 m. gruodžio 14 d. nutarimas Nr. 1475 „Dėl Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 metų programos patvirtinimo“ (Žin., 2011, Nr. 155-7366); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 5 d. įsakymas Nr. 3D-120 „Dėl Tautinio paveldo produktų tarybos personalinės sudėties patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 29-1041; 2011, Nr. 114-5381); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymas Nr. 3D-481 „Dėl tradicinių amatų klasifikacijos aprašo ir tradicinių amatų klasifikacijos patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 102-3936); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 11 d. įsakymas Nr. 3D-498 „Dėl tautinio paveldo produktų atitikties tradicijai kriterijų aprašo ir tautinio paveldo produktų atitikties lietuvių etninei kultūrai vertinimo rodiklių patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 107-4110); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m.

rugsėjo 11 d. įsakymas Nr. 3D-499 „Dėl Tautinio paveldo produktų, tradicinių mugių, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo ekspertų komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 107-4111; 2012, Nr. 18-829); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. spalio 8 d. įsakymas Nr. 3D-544 „Dėl Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatininkų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 124-4738); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. spalio 24 d. įsakymas Nr. 3D-562 „Dėl Tautinio paveldo produktų, Tradicinių amatų meistrų ir Tradicinių amatų mokymo programų sąrašų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 127-4855; 2009, Nr. 50-2022); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. spalio 27 d. įsakymas Nr. 3D-570 „Dėl Tautinio paveldo produktų ženklų patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 127-4858); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. gruodžio 17 d. įsakymas Nr. 3D-691 „Dėl Tautinio paveldo produktų ženklų naudojimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2008, Nr. 146-5884); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymas Nr. 3D-274 „Dėl tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikatų ir tradicinių amatų meistro pažymėjimų išdavimo, gamybos, pildymo ir apsaugos užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr.47-1883); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 29 d. įsakymas Nr. 3D-398 „Dėl Tautinio paveldo veiklos finansavimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 68-2774; 2012, Nr. 78-4067); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. rugsėjo 29 d. įsakymas Nr. 3D-711 „Dėl Tautinio paveldo ekspertų teikiamų nematerialaus pobūdžio (intelektinių) paslaugų apmokėjimo taisyklių patvirtinimo“ (Žin., 2009, Nr. 120-5176); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 25 d. Nr. 3D-270 įsakymas „Dėl Tautinio paveldo objektų atitikties tradicijai ir tradicinių amatų meistrų patikros tvarkos aprašo patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 38-1819); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. 3D-929 „Dėl Tautinio paveldo veiklos projektų ir prašymų vertinimo komiteto sudarymo ir jo darbo reglamento patvirtinimo“ (Žin., 2010, Nr. 124-6349); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. kovo 8 d. įsakymas Nr. 3D-155 „Dėl Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 metų programos 2012–2014 metų priemonių plano patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 31-1450); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. rugsėjo 19 d. įsakymas Nr. 3D-739 „Dėl Tautinio paveldo produktų, būdingų konkrečiai vietai ar etnografiniam regionui, atitikties specifikacijos patvirtinimo“ (Žin., 2012, Nr. 110-5609); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. kovo 4 d. įsakymas Nr. 3D-165 „Dėl Tautinio paveldo objektų atitikties tradicijai ir tradicinių amatų meistrų 2013 metų patikros plano patvirtinimo“; Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 15 d. įsakymas Nr. 3D-299 „Dėl Žemės ūkio ministerijos teikiamų administracinių paslaugų dokumentų patvirtinimo“ (žemės ūkio ministro 2011 m. birželio 30 d.

įsakymo Nr. 3D-539 redakcija); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2013 m. gegužės 8 d. įsakymas Nr. 3D-340 „Dėl Kaimo plėtros departamento ir jo skyrių nuostatų patvirtinimo“.

Išanalizavus visą minėtą medžiagą, išnagrinėtas nagrinėjamos veiklos srities procesas.

2007 m. birželio 26 d. buvo priimtas Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymas, kurio paskirtis – užtikrinti tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą, įgalinti išsaugoti ir skleisti sukauptą tradicinių amatų patirtį, suteikus jai šiuolaikinį reikšmingumą, apibrėžti tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų sąvokas, jų klasifikavimo principus, sertifikavimo procedūras, sudaryti tradiciniams amatininkams palankias sąlygas kurti tautinio paveldo produktus, juos realizuoti ir populiarinti, nustatyti valstybės paramos šiai sričiai principus ir formas, kiek to nereglamentuoja kiti įstatymai. Šio įstatymo 7 straipsnio 1 dalyje buvo nustatyta, kad tautinio paveldo produktų institucijos funkcijas atlieka Lietuvos Respublikos Vyriausybės įgaliota institucija. Šiuo pagrindu Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2007 m. spalio 2 d. priėmė nutarimą Nr. 1039, kuriuo įgaliojo Žemės ūkio ministeriją atlikti Tautinio paveldo produktų institucijos funkcijas nuo 2008 m. sausio 1 dienos. Žemės ūkio ministerija yra pagrindinė tautinio paveldo produktų valstybinę apsaugą užtikrinanti institucija.

Viena iš Žemės ūkio ministerijos veiklos sričių tautinio paveldo produktų valstybinės apsaugos srityje yra tautinio paveldo produktų sertifikavimas, tradicinių amatų meistrų sertifikavimas ir atestavimas, tradicinių amatų meistro pažymėjimų išdavimas, tradicinių mugių ir tradicinių amatų mokymo programų sertifikavimas. Tautinio paveldo produkto sertifikavimas patvirtinamas suteikiamu dokumentu – sertifikatu. Tradicinių amatų meistro sertifikavimas patvirtinamas suteikiamu dokumentu – pažymėjimu. Tradicinių amatų mokymo programų sertifikavimas patvirtinamas suteikiamu dokumentu – sertifikatu. Tradicinių mugių sertifikavimas patvirtinamas mugės rengėjams suteikiamu dokumentu – sertifikatu. Pareiškėjais sertifikuoti tautinio paveldo produktus, tradicinių amatų mokymo programas, tradicines muges gali būti fiziniai ir juridiniai asmenys, taip pat užsienio juridinių asmenų filialai, tradicinių amatų meistro pažymėjimui gauti pareiškėju gali būti tradicinis amatininkas. Pareiškėjas, norėdamas sertifikuoti tautinio paveldo produktą, tradicinių amatų mokymo programą, tradicinę mugę, kreipiasi į Žemės ūkio ministeriją ir pateikia šiuos užpildytus dokumentus: prašymą (pagal Vyriausybės nutarimu nustatytą priedą); aprašą, kuriame nurodomi sertifikuojamo objekto pavadinimas, sertifikuojamo objekto sritis, rūšis ir kita informacija; kitus priedus ir (arba) pažymas (sertifikuojamo objekto tradicines savybes įrodančių dokumentų kopijas ir (arba) vaizdinę medžiagą). Pareiškėjas, norėdamas sertifikuotis tradiciniu amatų meistru, pateikia šiuos užpildytus dokumentus: prašymą (pagal Vyriausybės nutarimu nustatytą priedą); patirties ir (ar) praktinės veiklos tradicinių amatų srityje aprašymą; pareiškėjo sertifikuoto (-ų) tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatų kopijas; kitų dokumentų, įrodančių, kad tradicinis amatininkas atitinka reikalavimus, kopijas. Prašymas ir visi

dokumentai turi būti pateikti spausdintine ir elektronine (įrašyta į kompiuterinę laikmeną *Word* ir (arba) *Pdf* formatu) formomis. Žemės ūkio ministerija patikrina pateiktus dokumentus, juos užregistruoja ir perduoda Tautinio paveldo produktų, tradicinių mugių, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo ekspertų komisijai (toliau – Ekspertų komisija). Ekspertų komisija ne vėliau kaip per 30 kalendorinių dienų nuo dokumentų gavimo dienos parengia teikimą Žemės ūkio ministerijai dėl sertifikuojamo objekto ir tradicinio amatininko pripažinimo arba nepripažinimo tautinio paveldo produktu, tradicinių amatų mokymo programa, tradicine muge, tradicinių amatų meistru. Ekspertų komisija turi sekretoriatą, kurio funkcijas pavesta vykdyti VĮ Lietuvos žemės ūkio ir maisto produktų rinkos reguliavimo agentūros Eksperto plėtros ir informacijos skyriui. Vadovaujantis Ekspertų komisijos teikimu, sertifikuojamų objektų ir tradicinių amatų meistrų sąrašus ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo jų gavimo Žemės ūkio ministerijoje dienos įsakymu tvirtina žemės ūkio ministras. Jeigu priimamas neigiamas sprendimas, pareiškėjui siunčiamas šio sprendimo nuorašas, kuriame nurodomi tokio sprendimo motyvai ir jo apskundimo tvarka. Išdavus sertifikata/pažymėjimą, pareiškėjas, sertifikuotas objektas ir tradicinių amatų meistras registruojami Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatininkų informacinėje sistemoje. Minėtos sistemos valdytojas ir tvarkytojas – Žemės ūkio ministerija. Viena iš minėtos sistemos paskirčių ir tikslų – teikti duomenis suinteresuotiems vartotojams, kurie gali būti ir fiziniai, ir juridiniai asmenys. Viešoji informacija, kuri yra skirta viešajam platinimui, pateikiama Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatininkų informacinės sistemos interneto svetainėje (www.tautinispaveldas.lt), taip pat spausdintiniuose leidiniuose. Visuomenei prieinamas informacijos viešumas yra vertintinas kaip teigiamas aspektas korupcijos pasireiškimo prevencijos atžvilgiu.

Specializuotoje interneto svetainėje www.tautinispaveldas.lt visuomenė supažindinama su aktualiausiomis tautinio paveldo srities naujienomis, pateikiama visa reikalinga informacija apie sertifikavimo procesą, sukurtas sertifikuotų objektų elektroninis žemėlapis, skelbiami aktualūs teisės aktai ir kita naudinga informacija.

Dėl korupcijos pasireiškimo tikimybės prevencijos atžvilgiu atkreiptinas dėmesys, kad teisės aktuose yra numatyti teigiami aspektai, užtikrinantys korupcijos prevenciją, pvz., jeigu yra pagrindo manyti, kad Ekspertų komisijos nario dalyvavimas rengiant, svarstant ir priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo sukels interesų konfliktą, tas Ekspertų komisijos narys pats arba posėdžio pirmininkui pareikalavus turi nusišalinti nuo šios procedūros. Į Ekspertų komisijos posėdžio protokolą įtraukiama informacija apie galimą interesų konfliktą. Taip pat pareiškėjas turi teisę dalyvauti Ekspertų komisijos posėdžiuose, tai taip pat prisideda prie posėdžio viešumo ir skaidrumo. Jam suteikta teisė teisės aktų nustatyta tvarka skusti Žemės ūkio ministerijos ir (ar)

Ekspertų komisijos veiksmus ir priimtus sprendimus. Ekspertų komisiją sudaro ne vienos, o įvairių skirtingų institucijų atstovai.

Žemės ūkio ministerija, pasitelkusi ekspertus, kartą per metus atlieka sertifikuojamų objektų ir tradicinių amatų meistrų atitikties Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklių reikalavimams ir Tautinio paveldo produktų, amatų meistrų, tradicinių amatų mokymo programų ir tradicinių mugių tradicijos atitikties kriterijams ir Lietuvos etnokultūros tradicijas atitinkantiems kokybiniais ypatumams patikrą. Planinė patikra vyksta pagal žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintą planą, kuris yra viešai skelbiamas visuomenei, nurodant, kas ir kada bus tikrinami. Atsižvelgdama į planinės patikros rezultatus, Žemės ūkio ministerija turi teisę atlikti neplanines patikras be išankstinio įspėjimo. Patikrą atlieka Patikros komisija. Nustačius pažeidimus taikomos sankcijos, kurios gali būti skundžiamos teisės aktų nustatyta tvarka. Sprendimą dėl įspėjimo ar sertifikatų ir (ar) pažymėjimų galiojimo sustabdymo priima Patikros komisija. Sprendimą dėl sertifikatų ir (ar) pažymėjimų anuliavimo Patikros komisijos teikimu priima žemės ūkio ministras. Informacija apie anuliavimą ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo įsakymo įsigaliojimo dienos skelbiama tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatininkų informacinėje sistemoje ir oficialaus leidinio „Valstybės žinios“ priede „Informaciniai pranešimai“.

Žemės ūkio ministerijos Kaimo plėtros departamentas koordinuoja Tautinio paveldo programos įgyvendinimą, tautinio paveldo objektų, tradicinių amatų mokymo programų ir tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų atestavimo tvarką, patikrą, kūrimo ir realizavimo paramos teikimą, populiarinimą tarptautinėje ir vidaus rinkoje, koordinuoja tautinio paveldo objektų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimą ir tradicinių amatų meistrų atestaciją, išduoda sertifikatus, pažymėjimus ir juos panaikina, sertifikuotų objektų ir tradicinių amatų meistrų patikrą, tautinio paveldo ženklų naudojimo tvarką, konsultuoja tautinio paveldo veiklos subjektus skyriaus kompetencijos klausimais, metodiškai koordinuoja tradicinių amatininkų veiklos ir investicinių projektų rengimą, tradicinių amatų centrų steigimą ir jų veiklą iš valstybės biudžeto asignavimų bei kitų lėšų, skirtų specialiosioms programoms vykdyti, pagal kompetenciją koordinuoja vertingiausių ir demonstruotinių tautinio paveldo produktų ir tradicinius amatus demonstruojančių tradicinių amatininkų atrinkimą dalyvauti užsienyje vykstančiuose šalių reprezentuojančiuose renginiuose, formuoja tautinio paveldo objektų, jų kūrėjų ir informacijos apie produktus populiarinimą, efektyvią rinkodarą vidaus ir užsienio rinkose, eksporto plėtrą. Visą minėtą veiklą įgyvendina specializuotas Kaimo plėtros departamento Tautinio paveldo ir mokymo skyrius.

2012–2013 metais (iki rugpjūčio mėn.) ministerijoje atlikti šie darbai, susiję su tautinio paveldo produktų sertifikatu, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatu ir tradicinės mugės sertifikatu išdavimu:

2012 m.

1. Sertifikuota ir pripažinta tautinio paveldo produktais:

- 1600 tradicinių gaminių;
- 239 tradicinių veislių augalai, gyvūnai ir jų produktai;
- 21 tradicinių amatų mokymo programa;
- Atestuoti ir pripažinti tradicinių amatų meistrai – 98.

2. Atliktos 103 tautinio paveldo objektų atitikties tradicijai ir tradicinių amatų meistrų patikros.

3. Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. kovo 8 d. įsakymu patvirtintas Tautinio paveldo produktų apsaugos, jų rinkos ir amatų plėtros 2012–2020 metų programos 2012–2014 metų priemonių planas;

4. Pakeistos Tautinio paveldo veiklos finansavimo taisyklės;

5. Suteikta 284,13 tūkst. litų valstybės pagalba tradiciniams amatininkams leidinių leidybai, tradicinių amatų mokymo programų organizavimui, dalyvauti ir pristatyti savo gaminius parodose ir kituose renginiuose tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, taip pat kompensuoti išlaidas, susijusias su fizinių asmenų A kategorijos tautinio paveldo produktų pripažinimo patvirtinimu.

6. Parengta 30 žemės ūkio ministro įsakymų, susijusių su tautinio paveldo produktų sertifikatu, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatu ir tradicinės mugės sertifikatu išdavimu.

2013 m. (iki rugpjūčio mėn.)

1. Sertifikuota ir pripažinta tautinio paveldo produktais:

- 195 tradiciniai gaminiai;
- 11 tradicinių veislių augalų, gyvūnų ir jų produktų;
- 6 tradicinių amatų mokymo programos;
- 1 tradicinė mugė;
- 1 tradicinė paslauga;
- Atestuoti ir pripažinti tradicinių amatų meistrai – 11.

2. Atliktos 37 tautinio paveldo objektų atitikties tradicijai ir tradicinių amatų meistrų patikros.

3. Pakeistos Tautinio paveldo veiklos finansavimo taisyklės;

4. Suteikta 365,56 tūkst. litų valstybės pagalba tradiciniams amatininkams leidinių leidybai, tradicinių amatų mokymo programų organizavimui, dalyvauti ir pristatyti savo gaminius parodose ir kituose renginiuose tiek Lietuvoje, tiek užsienyje, taip pat kompensuoti išlaidas, susijusias su fizinių asmenų A kategorijos tautinio paveldo produktų pripažinimo patvirtinimu.

5. Parengta 17 žemės ūkio ministro įsakymų, susijusių su tautinio paveldo produktų sertifikatu, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatu ir tradicinės mugės sertifikatu išdavimu.

Išnagrinėjus visus minėtus teisės aktus ir kitą medžiagą galima teigti, kad veiklos srityje, susijusioje su tautinio paveldo produkto sertifikatu, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatu ir tradicinės mugės sertifikato išdavimu, Žemės ūkio ministerija įstatymų ir kitų teisės norminių aktų pagrindu yra priėmusi būtinus teisės aktus, nustatančius/detalizuojančius sertifikatų/pažymėjimų išdavimo/neišdavimo procedūras. Šiuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai reglamentuojama administracinių procedūrų eiga, terminai, nustatyti konkretūs, objektyviai pamatuojami reikalavimai procedūroje dalyvaujantiems asmenims (pareiškėjams). Patvirtintuose teisės aktuose aiškiai ir tiksliai numatyti sertifikatus/pažymėjimus išduodantys/neišduodantys, teisinę atsakomybę ir kitas teisinio/ekonominio poveikio priemones taikantys subjektai (įstaigos padaliniai, valstybės tarnautojai ar darbuotojai), išsamiai apibrėžta šių subjektų kompetencija. Manytina, kad šiems subjektams nėra suteikti per platūs įgaliojimai veikti savo nuožiūra. Teisės aktuose yra įtvirtinti aiškūs kriterijai, principai, kuriais vadovaujantis priimamas sprendimas išduoti/neišduoti sertifikatą/pažymėjimą, numatyti konkretūs administracinės procedūros sprendimų priėmimo terminai. Manytina, kad esamas teisinis reglamentavimas užtikrina nagrinėtos veiklos ar atskirų tokios veiklos subjektų santykių skaidrumą, taip pat nesukuria nevienodų ar diskriminuojančių sąlygų tam tikroje srityje veikiantiems subjektams. Žemės ūkio ministerijoje išduodant/neišduodant sertifikatus/pažymėjimus yra naudojamos informacinės technologijos (Išdavus sertifikatą/pažymėjimą, pareiškėjas, sertifikuotas objektas ir tradicinių amatų meistras registruojami Tautinio paveldo produktų ir tradicinių amatininkų informacinėje sistemoje, taip pat visuomenei prieinamas specializuotas interneto portalas – www.tautinispaveldas.lt). Taip pat pažymėtina, kad Žemės ūkio ministerijoje išduodant/neišduodant tautinio paveldo sertifikatus/pažymėjimus taikomas „vieno langelio“ principas.

Teisės aktuose yra numatyta subjektų, išduodančių sertifikatus/pažymėjimus, veiklos ir priimtų sprendimų apskundimo tvarka. Atkreiptinas dėmesys, kad 2013 m. vasario 28 d. Žemės ūkio ministerijoje gautas UAB „Via Baltica pramogos“ 2013 m. vasario 22 d. skundas Nr. 02/22, kuriuo skundžiamas Ekspertų komisijos sprendimas siūlyti nepritarti UAB „Via Baltica pramogos“

tautinio paveldo produktų sertifikavimui, kurie neatitinka atitikties lietuvių tradicijai kriterijų, taip pat prašoma įvertinti Ekspertų komisijos darbą vykdant minėtos įmonės sertifikavimo darbus. Ministerijoje skundas buvo iširtas ir pareiškėjui pateiktas atsakymas 2013 m. kovo 29 d. raštu Nr. 3JA-57-49 „Dėl skundo nagrinėjimo“, kuriame konstatuota, kad atsižvelgus į turimą informaciją, kad UAB „Via Baltica pramogos“ pateikti sertifikuoti tautinio paveldo objektai neatitiko Lietuvos Respublikos tautinio paveldo produktų įstatymo 11 straipsnio 1 dalyje įtvirtintų nuostatų (*„Tautinio paveldo produktais pripažįstami ir sertifikuojami tik tie produktai, kurių kokybiniai ypatumai atitinka Lietuvos etnokultūros tradicijas“*), Tautinio paveldo produktų atitikties tradicijai kriterijų aprašo 4.3 punkte nustatytų reikalavimų, Žemės ūkio ministerijos nuomone, Ekspertų komisijos sprendimas yra teisėtas, nes priimtas vadovaujantis teisės aktais, o apie sprendimą buvo tinkamai informuota.

Išvados ir rekomendacijos

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir apibendrinant tautinio paveldo produkto sertifikatų, tradicinių amatų meistrų pažymėjimų, tradicinių amatų mokymo programų sertifikatų ir tradicinės mugės sertifikato išdavimo procesą, galima konstatuoti, kad atitinkamoje veiklos srityje korupcijos tikimybė, t. y. prielaida, kad tam tikri ministerijos veiklą veikiantys išoriniai ir (ar) vidiniai ir (ar) individualūs rizikos veiksniai sudarys galimybes atsirasti korupcijai, egzistuoja, tačiau remiantis esančiais teisės aktais ši sritis yra valdoma ir yra išsamiai sureglamentuota.

Rekomenduotina, kad už šią veiklos sritį atsakingi asmenys periodiškai peržiūrėtų sritį reglamentuojančius teisės aktus ir vykdytų nustatytų teisinio reglamentavimo spragų taisymą, kadangi pastebėta, kad kai kurių teisės aktų turinys taisytinus, atsižvelgiant į pasikeitusius asmenis ar struktūros pokyčius ministerijoje. Rekomenduojama pakeisti ir atnaujinti šių teisės aktų turinį: Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 11 d. įsakymas Nr. 3D-499 „Dėl Tautinio paveldo produktų, tradicinių mugių, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo ekspertų komisijos sudarymo ir jos darbo reglamento patvirtinimo“ (reikia atnaujinti Ekspertų komisiją); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. balandžio 22 d. įsakymas Nr. 3D-274 „Dėl Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikatų ir tradicinių amatų meistro pažymėjimų išdavimo, gamybos, pildymo ir apsaugos užtikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ (reikalingi pakeitimai, atsižvelgiant į ministerijos struktūros pokyčius); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. kovo 15 d. įsakymas Nr. 3D-299 „Dėl Žemės ūkio ministerijos teikiamų administracinių paslaugų dokumentų patvirtinimo“ (reikia atnaujinti administracines paslaugas teikiančių asmenų kontaktinius duomenis); Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2010 m. spalio 19 d. įsakymas Nr. 3D-929 „Dėl Tautinio paveldo veiklos projektų ir prašymų vertinimo komiteto sudarymo ir jo darbo

reglamento patvirtinimo“ (reikia atnaujinti Tautinio paveldo veiklos projektų ir prašymų vertinimo komiteto sudėtį, atsižvelgiant į ministerijos struktūros pokyčius).

Ministras

Vigilius Jukna